

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF ROBERT G. MANGION
ONOR. IMĦALLEF GRAZIO MERCIECA**

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 6 ta' Mejju 2025

Numru 12

Rikors numru 122/2017/1 AL

A B C

v.

D B

Din hija sentenza dwar appell imressaq mill-attriċi wara deċiżjoni tal-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) mogħtija nhar l-4 ta' Lulju, 2024 f'kawża għal separazzjoni personali, fejn sabet li ż-żwieġ ġie mkisser bi ħtija tal-konvenut; kkundannat lill-konvenut għas-sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili, illikwidat, qasmet u assenjat l-assi komuni u l-assi parafernali, wara li b'sentenza parzjali tat-22 ta' Novembru, 2017 kienet ġiet terminata l-komunjoni tal-akkwisti ta' bejn il-partijiet.

Iddifferiet il-bejgħ tal-fondi mmobiljari għal data wara li l-minuri ssir maġġorenni.

Preliminari

1. Permezz ta' rikors ġuramentat ippreżentat quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) (l-Ewwel Qorti) fit-23 ta' Mejju, 2017, A B C (l-Attriċi) fissret li fit-28 ta' Ġunju, 2007 hija żżewġet lil D B u minn dan iż-żwieġ kellhom wild wieħed; li l-konvenut irrenda l-ħajja matrimonjali ta' bejniethom impossibbli, u ż-żwieġ tagħhom tkisser irrimedjabbilment u ma teżisti ebda possibilità ta' rikonċiljazzjoni; li l-partijiet kienu ilhom diġà jgħixu separatament minn xulxin u dan wara li l-konvenut telaq mid-dar matrimonjali; li l-konvenut irrenda ruħu ħati ta' inġurji, eċċessi, sevizzi u theddid fil-konfront tagħha filwaqt li dejjem kellu problema serja ta' abbuż tad-droga li qatt ma rnexxielu jegħleb, liema problema rrendiet il-ħajja ta' bejniethom impossibbli.

2. L-attriċi għalhekk talbet lill-Ewwel Qorti:

“i. TIDDIKJARA u TIPPRONUNZJA s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u dana minhabba tortijiet unikament u esklussivament imputabbli lill-intimat kif fuq spjegat, u konsegwentement TAWTORIZZA lir-rikorrenti tghix separatament minn ma' zewgha, filwaqt illi TAWTORIZZA wkoll lill-attriċi tirriverti għal kunjom xsubitha C;

ii. TAKKORDA l-kura u l-kustodja tal-imsemmija minuri esklussivament f'idejn ir-rikorrenti attriċi u TORDNA illi l-minuri għandha tibqa' tirresjedi ma' ommha r-rikorrenti; filwaqt li TIFFISSA a favor tal-intimat, access xieraq għall-istess bintu E, b'dawk il-modalitajiet ta' access li din l-Onorabbli Qorti jidrilha xierqa, u taghti wkoll dawk il-provvvedimenti necessarji kollha fir-rigward, inkluz jekk ikun hemm il-bzonn,

(u dan minhabba l-qagħda tal-intimat u cioe' l-problema ta' droga tiegħu), illi tali access ikun wiehed supervizjonat;

iii. TILLIKWIDA U TIFFISSA manteniment għall-wild tal-partijiet E B C, u TORDNA lill-intimat iħallas l-istess somma hekk iffissata lir-rikorrenti, sakemm il-wild tal-partijiet tagħlaq l-eta ta' tlieta u ghoxrin (23) sena jew sakemm il-wild tiegħaf tistudja fuq bazi full time, skond liema eventwalita tavvera ruhha l-ewwel; u f'kaz illi l-wild ma tibqax tgħix mar-rikorrenti, izda tibqa tistudja fuq bazi full time, TORDNA lill-intimat jgħaddi s-somma ta' manteniment hekk stabbilita direttament lill-wild E; u dan b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluz provvediment għaz-zieda perijodika skond l-gholi tal-hajja; u TORDNA wkoll lill-intimat sabiex jħallas ukoll nofs l-ispejjez kollha konessi mas-sahha u l-edukazzjoni tal-wild E;

iv. TORDNA illi l-manteniment hekk iffissat għall-wild tal-partijiet E għandu jigi mnaqqas direttament mill-introjt tal-intimat, jew minn kwalsiasi beneficcji soċjali li huwa jista' jkun talvolta qed jirricevi;

v. TIDDIKJARA illi bl-agir tiegħu l-intimat ddekada minn kull dritt li jitlob manteniment minghand martu r-rikorrenti;

vi. TAPPLIKA kontra l-intimat l-effetti in toto jew in parte tal-artikoli 48 sa 52 et seq. tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta sa fejn applikabbli, inkluza l-ordni li huwa jitlef kull dritt li jret lil martu;

vii. TORDNA u dan fl-interess suprem tal-wild tal-kontendenti E, illi sakemm l-istess wild tibqa' tgħix mar-rikorrenti, sa massimu tal-eta ta' tlieta u ghoxrin (23) sena, ir-rikorrenti għandha tibqa tirresjedi esklussivament flimkien ma' bintha fid-dar matrimonjali tal-kontendenti bl-indirizz -omissis-, u dan principarjament anke tenut kont tal-fatt illi z-zwieg tal-partijiet tkisser b'tort ESKLUSSIVAMENT tal-intimat;

viii. IXXOLJI u TILLIKWIDA l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti, u taqsamha f'zewg porzjonijiet mhux uguali, fid-dawl tal-fatt illi l-intimat huwa unikament hati għas-separazzjoni, u billi wkoll tigi stabbilita data minn meta l-intimat jittqies li ddekada minn kull akkwist magħmul bix-xogħol u bil-hila tar-rikorrenti; TASSENJA porzjon lir-rikorrenti u porzjon lill-intimat ope sententiam, filwaqt li tinnomina Nutar sabiex jircievi l-att relattiv li fih jinkorpora l-effetti kollha tas-sentenza, u kuraturi sabiex jirraprezentaw lill-eventwali kontumacja tal-intimat fuq l-istess att, f'kaz illi l-istess intimat jonqos milli jotttempora ruhu ma' l-ordnijiet mogħtija minn din l-Onorabbli Qorti;

ix. TIDDIVIDI l-gid komuni tal-kontendenti, li mhux formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti, wara anke li terga tqies il-fatt illi z-zwieg tkisser tort ta' l-intimat;

x. TORDNA lill-intimat sabiex jirrestitwixxi lill-esponenti l-beni u l-kredit parafernali u dotali tagħha, u dana fi zmien qasir u perentorju, li għandu jigi lilu prefiss minn din il-Qorti, u fin-nuqqas li l-intimat jagħmel dan, TIKKUNDANNAH jħallas lill-attrici dik is-somma li għandha tigi likwidata, occorrendo bl-opera ta' periti nominandi, rapprezentanti l-valur tal-beni dotali u/jew parafernali sudetti;

xi. TAGHTI kull provvediment iehor xieraq u opportun.

BL-ISPEJJEZ inkluzi dawk tal-proceduri kollha quddiem il-Qorti Civili u tal-Medjazzjoni kontra l-intimat, li hu minn issa ngunt għas-subizzjoni."

3. B'risposta għuramentata tat-23 ta' Awwissu, 2017 D B (il-konvenut)

laqa' għall-azzjoni attrici billi ressaq l-eċċezzjonijiet segwenti:

“1. ILLI l-eccipjenti jaqbel li tigi pronunzjata s-separazzjoni personali bejnu u bejn martu pero dan minhabba htijiet imputabbli unikament lill-istess attrici.

2. ILLI l-eccipjenti jaqbel illi l-esponenti ghandha tghix separata mill-konvenut esponenti u kif ukoll jaqbel li l-esponenti tigi awtorizzara tirriverti ghal kunjom xubutha C.

3. ILLI l-kura u l-kustodja tal-minuri ghandha tigi fdata f'idejn il-kontendenti flimkien u dana stante li huwa assolutament mhux minnu li l-eccipjenti ghandu problema tad-droga u sahansitra jekk xi darba kien hemm xi abbuz ta' droga dan sehh ukoll da parti ta' l-esponenti attrici u dan kif ser jigi ampjament ippruvat waqt il-mori tal-kawza.

4. ILLI ghalhekk it-tieni talba ghandha tigi michuda.

5. ILLI l-eccipjenti jaqbel mat-tielet talba mressqa mill-esponenti u dana minghajr pregudizzju ghall-fatt li dejjem ivversa manteniment ghall-bzonnijiet kollha tal-minuri u dejjem ha hsieb kwalunkwe sitwazzjoni finanzjarja fil-konfront tal-minuri.

6. ILLI ghalhekk l-eccipjenti jaqbel ukoll mar-raba talba mressqa mill-esponenti attrici martu.

7. ILLI l-esponenti jaqbel mal-hames talba mressqa mill-attribici izda limitament bl-eskuzzjoni tal-fatt li d-dekadenza ghandha tigi affetwata minhabba l-agir tieghu.

8. ILLI l-eccipjenti ma jaqbilx mas-sitt talba ta' l-attribici u dana ghar-ragunijiet li ser jigu spjegati fil-mori tal-kawza.

9. ILLI l-eccipjenti ma jaqbilx assolutament mas-seba' talba u dana tenut kont li fil-verita z-zwieg tkisser b'tort esklussivament tal-attribici u dan kif ser jigi ampjament ippruvat waqt il-mori u trattazzjoni tal-kawza.

10. ILLI l-eccipjenti ma jaqbilx assolutament mat-tmien talba attrici u dana stante li mhux talli l-attribici hija unikament hati ghas-separazzjoni izda qeghda taghmel minn kollox sabiex l-esponenti isoffri danni u dana bl-ghan ta' arrikament indebitu da parti taghha bhalma qed isir prezenzement fejn qeghda tutilizza d-dar matrimonjali sabiex idahhal terzi persuni mhux maghrufin li qeghdin jaghmlu uzu mill-propjeta u l-affarijiet personali ta' l-eccipjenti bl-iskuza li applikat ghal-licenzja tal-host families.

11. ILLI l-eccipjenti jaqbel mad-disgha talba izda limitatament u dan billi z-zwieg tkissier tort ta' l-attribici.

12. ILLI l-ghaxar talba hija intiza sabiex tizvija l-qorti ghaliex fil-verita l-attribici qeghda tabita gewwa d-dar matrimonjali ad esklussjoni ta' l-intimat fejn mhux talli gja hadet il-gid parafernali u dotali kollha taghha li huma fil-pussess kollha taghha izda talli qabdet b'manjiera unilaterali u bieghet u ghadha tbiegh oggetti gewwa d-dar matrimonjali formanti parti mill-kommunjoni ta' l-akkwisti u sahansitra biddlet wkoll s-serattura tad-dar matrimonjali sabiex tichad l-esponenti minn kwalunkwe dritt li jista jkollu jew ghandu fuq il-propjeta u l-affarijiet personali tieghu,

13. ILLI ghalhekk l-eccipjenti jaqbel illi jikkonsenja lill-esponenti l-beni dotali u parafernali taghha kif fil-verita diga sar u dan premess li biddlet is-serratura tad-dar matrimonjali u ghalhekk gja giet unilaterament moghtija l-pjena amministrazzjoni tal-beni parafernali taghha.

Salv eccezzjoni ulterjuri permessi mill-ligi.

Bl-ispejjez kollha kontra l-attribici inkluzi dawk tal-proceduri kollha quddiem il-Qorti Civili u tal-Medjazzjoni minn issa ingunt ghas-subizzjoni.”

4. B'sentenza parzjali mogħtija fit-22 ta' Novembru, 2017, l-Ewwel Qorti, fuq talba tal-attriċi, ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet *ai termini* tal-Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili. L-ebda appell ma ġie ntavolat minn dik is-sentenza li illum hija ġudikat.

5. B'sentenza finali mogħtija fl-4 ta' Lulju, 2024 l-Ewwel Qorti ddeċidiet hekk:

“1. Tilqa' l-ewwel talba u tipronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti bi ħtija attribwibbli lill-konvenut għar-raġunijiet spjegati f'din is-sentenza u tawtorizża lill-attriċi tgħix separatament minn żewġha u tirreverti għal kunjom xubitha C;

2. Tiddeċiedi dwar it-tieni talba fuq il-kura u kustodja, residenza u aċċess tal-minuri skont il-provvedimenti ta' Titolu 4.1 Kura u Kustodja u aċċess għall-minuri ta' din is-Sentenza;

3. Tilqa' t-tielet u r-raba' talba attriċi u tordna lill-konvenut iħallas is-somma ta' tliet mija u ħamsin Ewro (€350) kull erbgħa ġimgħat lill-attriċi għall-minuri E li jkun jinkludi l-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni u li għandu jithallas f'kont indikat mill-attriċi permezz ta' *standing order* liema manteniment għandu jogħla kull sena skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja. Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 3B tal-Kap 16, il-konvenut huwa obligat li jħallas manteniment għall-minuri sakemm din tagħlaq l-eta' ta' tmintax (18)-il sena. Madanakollu fl-eventwalità li l-minuri tagħżel li tibqa' tistudja fuq bażi full-time wara li tilhaq l-età magħgorenni, il-manteniment għandu jibqa' jithallas sakemm il-minuri tagħlaq l-età ta' tlieta u għoxrin (23) sena jew sakemm itemm l-istudji tagħha, skont liema eventwalità tavvera ruħha l-ewwel. Kwalunkwe benefiċċju soċjali in konnessjoni mal-minuri, inkluż ic-*Children's Allowance*, għandhom ikunu perċepibbli mill-attriċi. Jekk il-minuri tagħżel li tmur tgħix għal rasha wara li tagħlaq it-tmintax-il sena u tkun għadha qed tistudja fuq bażi “full-time”, il-manteniment jithallas direttament lilha.

4. Tilqa' l-ħames talba b'applikazzjoni ta' Artikolu 48 tal-Kap 16;

5. Tilqa' s-sitt talba u tapplika kontra l-konvenut l-effetti tal-artikolu 48 *et seq.* tal-Kap 16;

6. Tilqa' s-seba' talba skont dak deċiż fil-provvedimenti tal-ħames (5) parti ta' din is-Sentenza u ċioé ***"It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jiffirma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali"***;

7. Tilqa' t-tmien talba in parte b'dan illi xxolji u tillikwida l-beni appartenenti l-komunjoni tal-akkwisti u tali diviżjoni u assenjazzjoni għandha tkun skont il-provvedimenti tal-ħames (5) parti ta' din is-Sentenza u ċioé ***"It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jiffirma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali"***, u dan mingħajr ebda ħtieġa li jiġu maħtura Nutara jew kuraturi kif mitlub;

8. Tiċċhad id-disa' talba stante li ma tinkwadraz fil-parametri ta' dak meħtieġ f'kawża ta' separazzjoni;

9. Tilqa' l-għaxar talba b'dan illi tiddeċiedi dwar il-beni u l-krediti parafernali skont il-provvedimenti tal-ħames (5) parti ta' din is-Sentenza u ċioé ***"It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jiffirma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali"***;

Bl-ispejjeż kollha tal-kawża jkunu a karigu tal-konvenut."

6. Ir-raġunijiet rilevanti għal dan l-appell li wasslu lill-Ewwel Qorti tiddeċiedi b'dan il-mod kienu dawn:

"Bidu tal-Komunjoni tal-Akkwisti

Il-Qorti tirrileva li ladarba l-partijiet iżżewġu nhar it-28 ta' Ġunju 2007, din id-data għandha titqies bħala d-data li fiha ġiet stabbilita l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet.

Terminazzjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti

Permezz ta' Sentenza parzjali mogħtija nhar it-22 ta' Novembru 2017, din il-Qorti laqgħet talba tal-attriċi u ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kap 16. Din is-Sentenza ma ġietx appellata u għalhekk din id-data għandha titqies bħala d-data li fiha ġiet terminata l-komunjoni bejn il-partijiet.

Elenku ta' dak kollu li jiffirma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u assi parafernali, il-Likwidazzjoni, id-Diviżjoni u l-Assenjazzjoni tagħhom:

Fir-rigward ta' dawk l-assi li jiffurmaw parti mill-komunjoni tal-akkwisti, il-Qorti telenka s-segwenti kif jirriżulta mill-provi li ġabu l-partijiet:

- a. Dar matrimonjali bl-indirizz X, X, X Street, Birkirkara liema proprjetà ġiet akkwistata b'kuntratt tat-30 ta' Lulju 2004 stmata mill-Perit Etienne Fenech, imqabbad mill-konvenut għall-prezz ta' €550,000;
- b. Garage li għandu liċenzja kummerċjali (Class 4B) bl-indirizz X, X X Street, Birkirkara stmat mill-Perit Etienne Fenech, imqabbad mill-konvenut għall-prezz ta' €65,000;
- c. Proprjetà fil-Mellieħa bl-indirizz X, Apt 5, X Street, Mellieħa akkwistata mill-partijiet b'kuntratt tad-19 ta' Ġunju 2013 u stmata mill-Perit Etienne Fenech, imqabbad mill-konvenut għall-prezz ta' €125,000;
- d. Mobbli li jinsabu fid-dar matrimonjali u fil-garaxx li jintuża bħala salon u fil-post tal-Mellieħa, dwar liem mobbli iżda l-partijiet ma jgħibu l-ebda prova;
- e. Liċenzja ta' *host family* akkwistata sabiex jintlaqgħu l-istudenti ġewwa d-dar bl-indirizz X, X, X Street, Birkirkara;
- f. Liċenzja ta' Commercial Outlet Class 4B fuq il-garage bl-indirizz X, X Street, Birkirkara;
- g. Għalkemm fil-proċess jissemmwew vetturi madanakollu ma ngābet l-ebda prova dwar it-tali vetturi u fuq min huma reġistrati u l-valur ta' tali vetturi;
- h. Il-kontijiet bankarji f'isem il-partijiet separatament u kongunti bejn il-partijiet:

Kontijiet fuq isem l-attriċi mal-Bank HSBC Malta plc.

- i. VISA Account bin-numru -omissis- li fl-14 ta' Lulju 2008 kien fih is-somma ta' €0.41 bħala kreditu;
- ii. Savings Account bin-numru -omissis- li fit-22 ta' Awwissu 2016 il-bilanċ kien zero;
- iii. Savings Account bin-numru -omissis- li fil-5 ta' Settembru 2016 il-bilanċ kien zero;
- iv. Current Account bin-numru -omissis- li ngħalaq fit-13 ta' April 2004;
- v. Savings Account bin-numru -omissis- li fit-30 ta' April 2016 kien hemm bilanċ ta' €0.16. Skont ixhieda dan ngħalaq fit-30 ta' April 2018;
- vi. Savings Account bin-numru -omissis- li fit-28 ta' Diċembru 2015 kien hemm bilanċ ta' €0.13. Jiġi nnutat li fil-waqt li skont ixhieda huwa minnu li fid-9 ta' Mejju 2015 saret l-aħħar tranżazzjoni li permezz tiegħu l-bilanċ tal-kont ġie azzerat, fit-28 ta' Diċembru 2015 il-kont ġie akkreditat b'imghax ammontanti €0.13;
- vii. Current Account bin-numru -omissis- li fil-15 ta' Novembru 2017 kien hemm bilanċ ta' €0.22;

viii. Savings Account bin-numru -omissis- li fis-7 ta' Awwissu 2017 kien hemm bilanċ ta' €1946.72;

Kontijiet fuq isem il-konvenut mal-Bank HSBC Malta plc:

ix. Savings Account bin-numru -omissis- li fl-10 ta' Jannar 2005 kien hemm bilanċ ta' zero. Fix-xhieda jingħad li dan ingħalaq fil-15 ta' Frar 2017;

x. Il-Qorti tinnota illi mad-Dokument tal-account preċedenti ċioé mas-Savings Account numru -omissis- hemm meħmuż kont ieħor tat-tip Current bin-numru -omissis- li ma ġiex indikat bi żvista mix-xhud. Fid-29 ta' Marzu 2017 kellu bilanċ ta' żero;

xi. Savings Account bin-numru -omissis- li fix-xhieda hemm indikat li dan ingħalaq fit-28 ta' Ġunju 2012;

xii. Savings Account bin-numru -omissis- li fit-13 ta' Ottubru 2018 kien hemm bilanċ ta' €136.16;

Kontijiet kongunti mal-Bank HSBC Malta plc.

xiii. Loan Account bin-numru -omissis- li għadu miftuħ u li fl-10 ta' Lulju 2019 kien għad hemm bilanċ dovut lill-Bank ta' €45,188.30. Jirriżulta minn Fol.3128 illi fid-data ta' 19 ta' Frar 2022 il-bilanċ dovut lill-Bank kien ta' €42,537.93;

xiv. Loan Account numru 14204907 li ngħalaq fit-18 ta' Mejju 2015;

Kontijiet fuq isem l-attriċi mal-Bank BOV plc.

i. Ix-xhud tippreżenta cheque image maħruġ mill-Bank a favur ċertu J C fl-ammont ta' Lm12,000 fit-30 ta' Lulju 2004;

ii. Savings Account bin-numru -omissis- li ngħalaq f'Jannar 2001 b'bilanċ ta' żero;

iii. Savings Account bin-numru -omissis- liema kont ngħalaq fit-8 ta' Mejju 2002 b'bilanċ ta' żero;

iv. Savings Account bin-numru -omissis- li fid-9 ta' Ottubru 2017 kellu bilanċ ta' €603.56;

v. Current Account bin-numru -omissis- li fit-30 ta' Diċembru 2017 kellu bilanċ ta' żero;

vi. Savings Account bin-numru -omissis- li fit-23 Diċembru 2017 kellu bilanċ ta' żero;

vii. EURO 30 month Term Deposit Account li mmatura fit-3 ta' Ottubru 2012;

viii. Savings Account A B C account E bin-numru -omissis- li fl-24 ta' Diċembru 2018 kellu bilanċ ta' żero;

ix. Credit Card VISA Gold bin-numru -omissis- li fit-2 ta' Novembru 2017 kien hemm bilanċ dovut lill-Bank ta' €181.05.

x. Ix-xhud tgħid li inxtrat life policy f'isimhom joint mingħand BOV bħala agent, policy number -omissis-;

Kontijiet fuq isem il-konvenut mal-Bank BOV plc.

- xi. Savings Account bin-numru -omissis- li ngħalaq fit-12 ta' Novembru 2012 b'bilanċ ta' żero;
- xii. Business OVERDRAFT Account bin-numru -omissis- li fil-11 t'April 2014 il-bilanċ kien żero. Dan jidher li tħallas permezz ta' business loan f'isem il-konvenut li ħareġ il-konvenut mal-istess Bank, fl-istess data tal-għeluq (Business loan Account bin-numru -omissis- indikat f'din il-lista);
- xiii. Current Account bin-numru -omissis- li ngħalaq fit-3 ta' Frar 2016 bil-bilanċ ta' żero;
- xiv. Business loan Account bin-numru -omissis- illi tħallas fit-28 ta' Awwissu 2017 b'pagament finali ta' €4,143.57;

Kontijiet kongunti mal-Bank BOV plc:

- xv. Savings Account bin-numru -omissis- li fis-7 ta' Novembru 2016 kellu bialnċ ta' żero;
- xvi. House Loan Account bin-numru -omissis- li tħallas fid-19 ta' Ġunju 2013 b'pagament kapitali ta' €25,438.85;
- xvii. House Loan Account bin-numru -omissis- li tħallas fi Frar 2007 b'pagament ta' LM975.66;
- xviii. House Loan Account bin-numru -omissis- li tħallas fi Frar 2007 li tħallas fi Frar 2007 b'pagament kapitali ta' Lm6141.33;
- xix. Current Account bin-numru -omissis- li ngħalaq fil-15 ta' Mejju 2014 b'bilanċ ta' żero;

Fir-rigward ta' dawk id-djun li jaggravaw il-komunjoni tal-akkwisti jew allegatament jaggaravaw l-istess, il-Qorti telenka s-segwenti kif jirriżulta mill-provi li ġabu l-partijiet:

1. Dejn ma' K L għall-ammont ta' ħamsa u għoxrin elf Ewro (€25,000) bi tnejn punt ħamsa fil-mija (2.5%) interessi liema dejn ittieħed fit-22 ta' April 2015 li skont l-attriċi u s-Sinjura L ttieħed biex jinqata' d-dejn fuq id-dar matrimonjali li l-partijiet kellhom mal-HSBC (preċedement mal-Bank BOV) Jidher illi l-pagamenti lis-Sinjura L waqqfu jithallsu f'Mejju 2016 meta l-partijiet bdew jisseparaw u fadal l-ammont ta' tlieta u għoxrin elf, tliet mija u tlieta u sebgħin Ewro u disgħa u ħamsin ċenteżmu (€23,373.59);

2. Dejn ma' K L fl-1 ta' Diċembru 2010 għall-ammont ta' għoxrin elf Ewro (€20,000) u peress li n-negozju kien qiegħed ifalli is-Sinjura L u l-attriċi jgħidu li ttieħdu dawn il-flus biex in-negozju seta' jtkompla u dawn inggħataw lill-attriċi fl-2010 u l-2011. Il-Qorti tista' tintraċċa tliet pagamenti ta' ħamest elef Ewro (€5,000) bħala transfer mill-attriċi għewwa l-overdraft account tal-konvenut. Din is-somma ta' self kienet bdiet titħallas lura lis-Sinjura L u llum baqa' bilanċ ta' ħmistax-il elf, erbgħa mija u erbgħa u ħamsin elf Ewro u tmienja u sittin ċenteżmu (€15,454.68);

3. Dejn ta' wieħed u għoxrin elf tmien mija u tmienja u disgħin Ewro u tlieta u għoxrin ċenteżmu (€21,898.23) li jgħid li tħallas missier il-

konvenut biex qatalu d-dejn li kien baqa' fuq l-overdraft tan-negozju. Il-missier jiddikjara li ta lill-partijiet din is-somma fil-31 ta' Diċembru 2014 filwaqt li fil-kont tal-overdraft jidher li daħlu s-somma ta' wieħed u għoxrin elf tmien mija u tmienja u disgħin Ewro u tlieta u għoxrin ċenteżmu (€21,898.23) għol-kont tal-overdraft fil-11 ta' April 2014 u li għew minn business loan account ieħor fuq isem il-konvenut u li nfetaħ fl-istess data li ngħalaq l-overdraft l-ieħor u ċioé fil-11 ta' April 2014. Hawnhekk il-Qorti titħasseb serjament dwar il-kredibilità tax-xhud V B. Il-Qorti ssibha diffiċli temmen li persuna tista' jew ma tiftakarx jew inkella tiżbalja fir-rigward ta' jekk l-istess persuna tkunx ħallset ammont sostanzjali bħal dan. Il-fatt illi l-Qorti stess qed tirrileva li l-verżjoni li ta dan ix-xhud fuq dan l-ammont hija fattwalment żbaljata, jekk mhux addirittura inveritjiera, anke minn sempliċi eżami tal-kontijiet bankarji tqajjem dubju f'moħħ il-Qorti dwar kemm l-istess xhud huwiex attendibbli u kredibbli fuq affarijiet oħra li xehed dwarhom;

4. Dejn ma' M N fl-ammont ta' tmien t'elef Ewro (€8,000) bi tnejn punt ħamsa fil-mija (2.5%) interessi li ttieħed fl-4 ta' Mejju 2013 li l-attriċi, s-Sinjura N u G A, C, oħt l-attriċi jispjegaw li ttieħed meta falla n-negozju tal-food truck. Dan in-negozju kien bejn l-attriċi u oħtha u l-irgħiel tagħhom u meta dan in-negozju beda sejjer ħażin, jgħidu li kien intlaħaq ftehim li oħt l-attriċi tissalda l-Jeremie Loan li kienet ittieħdet għan-negozju u l-attriċi u żewġha jissaldaw dak li kien fadal maz-zijiet. Oħt l-attriċi tixhed fl-affidavit tagħha li kienu ħadu dejn maz-zijiet u l-attriċi u s-Sinjura N jgħidu li kien baqa' tmien t'elef Ewro (€8,000) x'jithallsu u dawn tħallsu mis-self li sar mas-Sinjura N.

5. Dejn mal-Bank HSBC fl-ammont ta' €54,000 kkuntrattat fid-19 ta' Ġunju 2013 sabiex jinxxtara l-appartament għewwa l-Mellieħa bl-indirizz -omissis- li jirriżulta mix-xhieda tal-Bank a. fol.3128 illi fid-data ta' 19 ta' Frar 2022 il-bilanċ dovut lill-Bank kien ta' €42,537.93. L-attriċi tispjega u tippreżenta dokumenti 105 li juru illi meta l-konvenut telaq mid-dar hija baqgħet tħallas il-loan fuq dan il-post kif ukoll il-kontijiet tas-servizzi filwaqt li tgħid li l-konvenut biddel il-lock u prova jkrih.

[...]

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu il-konvenut jgħid illi s-self fuq id-dar matrimonjali kien inqata' permezz ta' dan is-self maz-zijiet li kien sar fl-2012, madanakollu l-Qorti tinnota li s-self li kien ittieħed rigward id-dar matrimonjali kien ta' ħamsa u tletin elf Liri Maltin (Lm35,000) u mhux Ewro u għalhekk ma kienx inqata' d-dejn kollu tad-dar maz-zijiet (li kienu selfuhom Lm16,000) u għalhekk ittieħed self ieħor ma' K L għall-ammont ta' ħamsa u għoxrin elf Ewro (€25,000). Hu jgħid ukoll li l-attriċi ma ppruvatx sodisfaċjentement id-djun li tallega li jeżistu mal-familjari tagħha b'ammonti minn bank accounts u invoices relattivi u li lanqas seta' jsir il-kontro eżami ta' l-istess xhieda.

Il-Qorti ma hiex sodisfatta bil-mod kif il-partijiet ipprezentaw il-provi dwar djun jew allegat djun ma' familjari tagħhom. Il-Qorti tinsab ukoll

preokkupata minħabba l-fatt li x-xhieda tal-partijiet u x-xhieda tagħhom ma jirriflettux tranzazzjoni li l-Qorti qabdet u hemm dubji wkoll dwar il-veraċità ta' l-istess. Dan ma jfissirx lanqas, però, li ma hemmx djun u ma hiex komda lanqas teżonera lill-partijiet minn djun li jista' jkun li tassew jeżistu iżda li l-partijiet, b'non-kuranza f'din il-kawża, ma ppruvawx sal-grad rikjest biex il-Qorti tkun tista' tiddeciedi. Li se tagħmel il-Qorti hija li se tirrendi l-partijiet solidament responsabbli għal dawn l-allegati djun, jekk tassew jeżistu, bi dritt ta' rivalsa fil-konfront ta' xulxin f'każ li parti jew oħra tħallas, jew hija kostretta tħallas, iżjed minn sehmha. Dan ma jgħoddx għad-djun fl-ammonti li l-Qorti hawn fuq speċifikat li ma humiex dovuti.

[...]

Fir-rigward il-fond matrimonjali u l-garage li jinsab taħt id-dar, il-Qorti tqis li dawn għandhom jiġu assenjati liż-żewġ kontendenti b'dak illi l-attriċi jkollha d-dritt tibqa' ttrissjedi fid-dar u tagħmel użu mill-garaxx ad esklużjoni tal-konvenut, sakemm il-minuri tagħlaq tlieta u għoxrin (23) sena, meta mbagħad id-dar u l-garaxx jitqiegħdu fuq is-suq għall-bejgħ bi prezz stabbilit minn perit tekniku li jiġi maħtur permezz ta' rikors f'dawn l-atti, u wara li jinqatgħu spejjeż u taxxi anċillari u l-attriċi tiġi assenjata l-kreditu parafernali fis-somma ta' ħmistax-il elf liri Maltin (Lm15,000), ir-rikavat għandu jinqasam ugwalment bejn il-partijiet. L-attriċi jkollha d-dritt ta' *first refusal* f'każ li tkun trid takkwista d-dar hi qabel ma jiġu kkunsidrati offerti minn terzi persuni.

L-attriċi għandha tħallas kull kont pendenti ta' utilitajiet li hemm fuq id-dar matrimonjali u fuq il-garaxx u għandha tibqa' tħallas dawn il-kontijiet hi sakemm dawn il-proprjetajiet jinbiegħu. L-attriċi żżomm ukoll il-liċenzja ta' *host family* u jkollha d-dritt li tibqa' tużaha fid-dar f'każ li hi tixtieq li tibqa' tagħmel użu minnha. Il-Liċenzja ta' *Commercial Outlet Class 4B* tal-garaxx tiġi assenjata wkoll lill-attriċi.

Fir-rigward tal-flat bl-indirizz X, Apt 5, X Street, Mellieħa għandu jiġi assenjat liż-żewġ kontendenti b'dak illi l-konvenut jkollu d-dritt jibqa' jtrissjedi fil-flat ad esklużjoni tal-attriċi, sakemm il-minuri tagħlaq tlieta u għoxrin (23) sena, meta mbagħad il-post jitqiegħed fuq is-suq għall-bejgħ bi prezz stabbilit minn perit tekniku li jiġi maħtur permezz ta' rikors f'dawn l-atti, u wara li jinqata' d-dejn, spejjeż u taxxi anċillari, ir-rikavat għandu jinqasam ugwalment bejn il-partijiet. Il-konvenut ikollu d-dritt ta' *first refusal* f'każ li jkun irid jakkwista l-flat hu qabel ma jiġu kkunsidrati offerti minn terzi persuni. Sakemm jinbiegħ il-flat, iż-żewġ partijiet għandhom jibqgħu jħallsu d-dejn gravanti l-flat mal-Bank HSBC fi kwoti ndaqs bejniethom.

Il-konvenut għandu jħallas kull kont pendenti ta' utilitajiet u jibqa' jħallas tali kontijiet sakemm jinbiegħ dan il-post.

[...]

Dejn gravanti l-komunjoni

Il-Qorti tinnota illi l-partijiet pruvaw minn kollox biex jikkonvinċu l-Qorti illi kull naħa għamlet djun ma' familjari tagħha u li dawn id-djun huma djun tal-komunjoni. Il-Qorti, filwaqt li żżomm ferm mal-osservazzjonijiet li għamlet f'din is-sentenza fir-rigward tad-djun prospettati mill-partijiet, qed tiddeċiedi illi l-partijiet għandhom jibqgħu solidament responsabbli għal dawn id-djun, jekk tassew jeżistu, bid-dritt ta' rivalsa fil-konfront ta' xulxin f'każ li parti jew oħra tħallas, jew tkun kostretta tħallas iżjed minn sehemha minn tali djun.

Dan ma jgħoddx għad-dejn mal-Bank HSBC kkuntrattat fid-19 ta' Ġunju 2013 sabiex jinxtara l-appartament ġewwa l-Mellieħa bl-indirizz - omissis- li dwaru l-Qorti diġà ddeċidiet li dan id-dejn għandu jibqa' jiġi mħallas miż-żewġ partijiet ugwalmment.

Dan ma jgħoddx ukoll għall-ammonti li l-Qorti issenjalat iktar 'il fuq li m'humiex dovuti u ċioé l-ammonti kollha msemija f'Dok. 9 sa Dok. 14 annessi man-Nota tat-18 ta' Settembru 2017 u għall-ammonti msemija f'Paġni 6,7 u 8 tal-listi ta' djun li jsemmi missier il-konvenut u ċioé €10,000, €1,984.00, €242.25, €18,408 u €13,360 għar-raġunijiet ġia spjegati mill-Qorti hawn iktar 'il fuq.

Assi parafernali:

Kredit

L-attriċi għandha kreditu ta' ħmistax il-elf liri Maltin (Lm15,000) u ċioé erbgħa u tletin elf disġha mija u erbgħin Ewro (€34,940) li għandha tipperċepixxi mir-rikavat tad-dar meta din tinbiegħ.

7. L-attriċi (minn issa 'l quddiem ukoll l-Appellanta) appellat b'rikors intavolat fil-5 ta' Awwissu, 2024 li permezz tiegħu, għar-raġunijiet hemm minnha miġjuba, talbet lil din il-Qorti:

“tirriforma s-sentenza appellata fl-ismijiet premezz mogħtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) fl-erbgha (4) ta' Lulju tas-sena elfejn u erbgha u ghoxrin (2024) billi

i. Tvarjaha fis-sens kif imfisser fl-aggravvji tal-appellanta dik il-Parti tas-sentenza [...] fejn laqgħat it-tmien talba *in parte* u l-ghaxar talba billi ddeċidiet dwar “*It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jifforma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali*” **u/jew minflok tiddeċiedi li tilqa' xorta waħda l-istess talbiet iżda dan billi xxolji u tillikwida l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti ben il-kontendenti bil-**

mod kif imfisser fl-aggravji tal-appellanta u b'mod partikolari billi tordna li d-dejn a favur S M Illum fis-somma pendenti ta' erbgha u ghoxrin elf hames mija u wiehed u tletin ewro (€24,531) ghandu jiġi mhallas f'ishma ugwali bejn il-partijiet u wkoll b'mod partikolari billi tordna li d-dejn a favur M C G Illum fis-somma pendenti ta' hamest elef, sebgha mija u tnejn u erbghin ewro u hamsa u sebghin ċenteżmu (€5,742.75) ghandu wkoll jiġi mhallas b'mod ugwali bejn il-partijiet;

ii. Tvarjaha fis-sens kif imfisser fl-aggravji dik il-parti tas-sentenza [...] fejn il-Qorti laqgħat it-tmien talba *in parte* u l-ghaxar talba billi ddeċidiet dwar "*It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jifforma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali*" **u/jew minflok tiddeċiedi li tilqa' xorta waħda l-istess talbiet iżda dan billi xxolji u tillikwida l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-kontendenti bil-**
mod kif imfisser fl-aggravji tal-appellanta u wkoll b'mod partikolari billi tagħti l-fakolta lill-appellanta takkwista hija l-fond fil-Mellieha bil-prezz gja stabbilit mill-perit inkarigat mill-appellat u cioe dak ta' mija hamsa u ghoxrin elf Ewro (€125,000) b'dana però li mill-prezz ghandu jitnaqqas il-*loan* pendenti mal-bank kreditur u wkoll ghandha tithallas/titnaqqas il-*loan* pendenti mal-bank kreditur u wkoll ghandha tithallas/titnaqqas is-somma dovuta lill-appellanta ta' tmienja u hamsin elf u sebgha u erbghin ewro (€58,047) rigward dan il-post;

iii. Tvarjaha fis-sens kif imfisser fl-aggravju dik il-Parti tas-sentenza [...] fejn il-Qorti laqgħat it-tmien talba *in parte* u l-ghaxar talba billi ddeċidiet dwar "*It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jifforma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali*" u/jew minflok tiddeċiedi li tilqa' xorta waħda l-istess talbiet fejn l-appellanta ghandha kreditu ta' hmistax-il elf lira Maltija (Lm15,000) u cioe erbgha u tletin elf, disgha mija u erbghin ewro (€24,940) li ghandha tipperċepixxi mir-rikavat tad-dar matrimonjali meta din tinbiegh u /jew minflok tordna illi peress illi l-appellanti b'dan l-ammont harget tletin fil-mija (30%) tal-valur tad-dar matrimonjali aktar mill-appellat meta ġiet akkwistata d-dar, is-sehem tad-dar matrimonjali ghandu jinqasam in kwantu għal hamsa u sittin fil-mija (65%) favur l-appellanta u hamsa u tletin fil-mija (35%) favur l-appellat. Fl-eventwalita li din it-talba ma tiġix milqugħa allura s-sehem tad-dar matrimonjali ghandu jinqasam b'mod ugwali bejn il-partijiet b'dan però illi l-kreditu tal-appellanta ta' erbgha u tletin elf, disgha mija u erbghin ewro (€34,940) ghandu jithallas b'mod immedjat mill-appellat bl-interessi legali mid-data tax-xiri tad-dar matrimonjali fl-2004 sad-data tal-hlas;

iv. Tvarjaha fis-sens kif imfisser fl-aggravji, dik il-parti tas-sentenza [...] fejn il-Qorti laqgħat *in parte* t-tmien talba u l-ghaxar talba u cioe in konnessjoni mal-ħames (5) parti tas-sentenza "*It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li jifforma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali*" u/jew minflok tiddeċiedi li tilqa' xorta waħda l-istess talbiet iżda

dan billi tordna sabiex l-appellat ihallas lill-appellanta b'effett immedjat nofs is-somma ta' tmintax-il elf, tlett mija u tmienja u sebghin ewro u tmienja u erbghin ċenteżmu (€18,378.48) bl-imghax dekkorribbli mill-31 ta' Dicembru, 2015, liema ammont intuża biex jithallas dejn parafernali tal-appellat li gab mieghu minn qabel iz-zwieg kif imfisser fl-aggravji tal-appellanta, alternattivament tali ammont ghandu jitnaqqas mis-sehem tal-appellat mill-prezz tal-bejgħ tad-dar matrimonjali meta titqiegħed fis-suq kif ordnat diġà mill-Ewwel Qorti bl-interess legali mill-31 ta' Dicembru, 2015;

v. U tikkonfermaha fil-bqija;”

8. Il-konvenut (minn issa 'l quddiem ukoll l-Appellat) ressaq ir-risposta tiegħu fit-28 ta' Novembru, 2024, fejn għar-raġunijiet hemm mogħtija, talab li l-appell interpost mill-attriċi jiġi miċħud.

9. Il-Qorti, wara li rat l-atti kollha tqis li m'hemmx il-ħtieġa li tqiegħed dan l-appell għas-smiġħ u b'hekk sejra tgħaddi minnufih għas-sentenza bis-saħħa ta' l-**Artikolu 152 (5) tal-Kapitolu 12** tal-Liġijiet ta' Malta.

L-Appell

L-Ewwel Aggravju – rigwardanti ħlas ta' dejn dovut lill-familjari tal-attriċi appellanti.

10. Permezz tal-ewwel aggravju tagħha l-appellanti tattakka s-sentenza appellata għaliex tgħid li l-Ewwel Qorti kienet “legalment u fattwalment żbaljata” meta filwaqt li ordnat lill-partijiet iħallsu f'shem indaqs bejniethom id-dejn minnhom dovut lill-bank HSBC, dejn li l-partijiet

kien u kkuntrattaw lura fid-19 ta' Ġunju, 2013, m'għamlitx l-istess dwar id-dejn li għad hemm dovut lill-familjari tal-attriċi u minflok "ħalliet id-drittijiet spettanti lill-partijiet intatti u qalet ukoll illi fl-eventwalità li jirriżulta tali dejn dan għandu jiġi mħallas miż-żewġ partijiet f'sehem ugwali bejniethom". Tilmonta l-appellanti illi kienet żbaljata l-Ewwel Qorti meta "ordnat il-ħlas lit-terz (HSBC) miż-żewġ partijiet f'sehem ugwali bejniethom madanakollu fl-istess waqt naqset li tordna l-istess fir-rigward tal-kreditu dovut lill-familjari tal-appellanta". Tinsisti l-appellanti illi l-Ewwel Qorti, kif ordnat lill-partijiet iħallsu lill-bank HSBC nofs kull wieħed il-pagamenti rateali dovut lill-bank, kellha tagħmel l-istess dwar (i) "Dejn ma' S M - €25,000 bi 2.5% interessi, liema dejn ittieħed fit-22 t'April, 2015 li minnu fadal bilanċ pendent ta' €23,373.59"; (ii) "Dejn ieħor ma' S M - €20,000 li illum fadal bilanċ ta' €15,454.68" u (iii) "Dejn ma' M C G fl-ammont ta' €8,000 bi 2.5% interessi li ttieħed fl-4 ta' Mejju, 23 li illum minnu fadal €5,742.75, b'differenza minn dak li qalet l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha a fol. 54 fejn erronjament qalet li dan id-dejn tħallas".

Ikkunsidrat;

11. Kuntrarjament għal dak li donnha fehmet l-appellanti, l-Ewwel Qorti bl-ebda mod ma tat sentenza ta' kanonizzazzjoni ta' kreditu favur terzi kontra l-partijiet. Is-sentenza appellata, u issa anke s-sentenza tal-lum, bl-ebda mod ma jorbtu lil min ma kienx parti f'dawn il-proċeduri.

12. A propożitu, l-kodiċi ritwali jipprovdi illi s-sentenza ma tista' tkun qatt ta' ħsara għal min, la huwa nnifsu u lanqas bil-mezz tal-awturi jew ta' rappreżentant leġittimu tiegħu, ma jkunx parti fil-kawża maqtugħa b'dik is-sentenza. (**Artikolu 237, Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**). *Ir-ratio* wara tali provvedimenti legali huwa applikazzjoni tar-regola fundamentali tad-dritt naturali illi ħadd ma għandu jintlaqat ħażin b'deċiżjonijiet tal-Qrati mingħajr ma jkun ta' lanqas ingħata l-opportunità li jinstema', prinċipju dan li jsib l-għeruq tiegħu f'waħda mill-massimi tad-dritt *audiatur et altera pars*, aktar magħrufa bħala *audi alteram partem* (Ara **Michael D'Amato et. v. Awtorita' tad-Djar et.** - Appell Superjuri - 11 ta' Marzu, 2025; **Environmental Landscapes Consortium Limited v. Il-Kummissarju għall-Infurmazzjoni u l-Protezzjoni tad-Data et.** – Appell Superjuri - 30 ta' Lulju, 2024).

13. Li għamlet l-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata huwa li dwar id-dejn dovut solidament mill-partijiet, u li kien jaggrava l-komunjoni tal-akkwisti, ordnat li nofs dak id-dejn għandu jintrefa mill-attriċi, filwaqt li n-nofs l-ieħor għandu jintrefa mill-konvenut. Is-sentenza appellata ma ħolqot l-ebda titolu eżekuttiv favur il-bank imma ordnat, kif kellha s-setgħa u d-dover li tagħmel, il-mod kif kellu jintrefa l-piż ta' dak id-dejn u kif kellu jibqa' jithallas il-bilanċ, nofs kull wieħed. Dwar dan id-dejn favur il-bank, l-Ewwel Qorti pprovdiet ukoll dwar il-pagamenti mensili proprju għaliex il-

partijiet stess kienu ntrabtu mal-imsemmi bank li l-ħlas lura tas-somma mislufa jsir permezz ta' pagamenti rateali mensili. Peress li *vis-a-vis* il-bank kreditur, il-partijiet huma debituri solidali, l-Ewwel Qorti żiedet tipprovdi illi jekk xi parti tkun kostretta li tħallas sehem il-parti l-oħra, jkollha jedd ta' rivalsa għal dak l-ammont kontra min minnhom ma jkunx ħallas sehemu jew sehemha.

14. Bl-istess mod, l-Ewwel Qorti pprovdiet dwar id-dejn tal-komunjoni tal-akkwisti ta' bejn il-partijiet b'riżultat ta' self li membri tal-familja tal-attriċi għamlu lill-partijiet solidament. L-Ewwel Qorti korrettament iddikjarat illi jekk dan id-dejn jirriżulta li huwa dovut, allura għandu jithallas nofs mill-attriċi u nofs mill-konvenut. Kif l-obbligu tal-partijiet *vis-a-vis* l-Bank HSBC baqa' solidali; hekk ukoll id-dejn favur terzi oħra, inkluż il-familjari tal-attriċi, kien u baqa' solidali. Is-sentenza appellata tirregola l-obbligi u l-jeddijiet tal-partijiet *vis-a-vis* xulxin u ma torbotx lil terzi li ma kienux parti f'din il-kawża.

15. Qalet hekk l-Ewwel Qorti fir-rigward tad-djun li hemm favur membri tal-familja tal-attriċi:

“Il-Qorti tinsab ukoll preokkupata minħabba l-fatt li x-xhieda tal-partijiet u x-xhieda tagħhom ma jirriflettux tranzazzjoni li l-Qorti qabdet u hemm dubji wkoll dwar il-veraċità ta' l-istess. Dan ma jfissirx lanqas, però, li ma hemmx djun u ma hiex komda lanqas teżonera lill-partijiet minn djun li jista' jkun li tassew jeżistu iżda li l-partijiet, b'non-kuranza f'din il-kawża, ma ppruvawx sal-grad rikjest biex il-Qorti tkun tista' tiddeciedi. **Li se tagħmel il-Qorti hija li se tirrendi l-partijiet solidament responsabbli għal dawn l-allegati djun, jekk tassew jeżistu, bi dritt ta' rivalsa fil-konfront ta' xulxin f'każ li parti jew oħra tħallas, jew hija kostretta tħallas,**

izjed minn sehmha. Dan ma jgħoddx għad-djun fl-ammonti li l-Qorti hawn fuq speċifikat li ma humiex dovut.¹

16. Meta l-Ewwel Qorti użat il-kliem “tirrendi l-partijiet solidament responsabbli”, u fl-istess ħin tat id-dritt ta’ rivalsa f’każ li xi parti tiġi kostretta tħallas “izjed minn sehemha”; jidher ċar il-ħsieb tal-Ewwel Qorti li kkunsidrat li jekk dan id-dejn favur terzi jirriżulta dovut għandu jintrefa nofs mill-attriċi u nofs mill-konvenut. Hawnhekk ukoll l-Ewwel Qorti ma setgħatx, kif qed tippretendi l-appellanti, tikkanonizza kreditu favur terzi kontra l-partijiet.

17. L-appellanti għandha raġun biss dwar il-kreditu li l-appellanti tgħid li għadu dovut lil M C G fl-ammont ta’ €5,742.74 (bilanċ ta’ self ta’ €8,000 bi 2.5%). L-Ewwel Qorti ddikjarat li dan id-dejn tħallas. L-appellanti tgħid li dan għadu ma tħallasx kollu lura. Il-pretensjoni ta’ M C G għandha tiġi deċiża fi proċeduri li hi tkun parti fihom.

18. **Għaldaqstant, tilqa’ parzjalment dan l-aggravju billi tħassar is-sentenza appellata fejn iddikjarat li l-ebda dejn ma hu dovut favur M C G. Għall-kjarezza, u b’żieda ma’ dak ordnat mill-Ewwel Qorti, tiddikjara li s-self li sar mill-partijiet mingħand membri tal-familja tal-attriċi huwa dejn li jaggrava l-komunjoni tal-akkwisti ta’ bejn il-partijiet. B’dan illi n-nofs ta’ dak li jirriżulta dovut għandu jintrefa**

¹ Enfasi ta’ din il-Qorti

mill-attriċi filwaqt li n-nofs l-ieħor għandu jintrefa mill-konvenut. U f'każ li xi parti tkun kostretta li tħallas sehem il-parti l-oħra, jkollha jedd ta' rivalsa għal dak l-ammont kontra min minnhom ma jkunx tħallas sehemu jew sehemha. Mill-bqija tiċċad l-ewwel aggravju.

It-Tieni Aggravju – l-appellanti targejt 30% aktar mill-appellat fix-xiri tad-dar matrimonjali

19. Permezz tat-tieni aggravju tagħha l-appellanti tilmenta li l-Ewwel Qorti ma tadditx in konsiderazzjoni l-fatt li l-appellanti targejt tletin fil-mija (30%) aktar mill-appellat fix-xiri tad-dar matrimonjali. Tirreferi għall-kreditu parafernali li hija għandha kontra l-komunjoni ammontanti għal tneistax-il elf liri Maltin (Lm15,000) ekwivalenti għal erbgħa u tletin elf, disa' mija u erbgħin ewro (€34,940) li kienu minnha mħallsa meta ntratat id-dar matrimonjali qabel il-partijiet iżżewġu. Tishaq illi l-Ewwel Qorti kellha tikkunsidra li wara li jsir il-bejgħ tad-dar matrimonjali r-rikavat jiġi diviż billi hi tiegħu tamsa u sittin fil-mija (65%) tar-rikavat u l-konvenut jiegħu tamsa u tletin fil-mija (35%) tar-rikavat.

20. Tkompli tgħid f'dan l-aggravju illi fl-eventwalità li dan l-aggravju ma jiġix milqugħ, il-kreditu parafernali tagħha ta' €34,940.00 għandu jitħallas lilha mill-konvenut b'effett immedjat bl-imgħax legali mid-data tax-xiri tad-dar matrimonjali fis-sena 2004.

21. L-appellat jilqa' għal dan l-aggravju billi jgħid illi l-ftehim ta' bejn il-partijiet meta nxtrat id-dar kien li l-attriċi tivversa Lm15,000 filwaqt li hu jikkontribwixxi billi jagħmel il-*finishings* fuq l-istess dar li kienet inxtrat ġebel u saqaf. Isemmi li l-appellanti ma resqet l-ebda prova li kienet inkarigat xi kuntrattur għal dawn ix-xogħlijiet, liema xogħlijiet jinsisti li għamilhom hu nkluż li ġie arredat il-garaxx li jagħmel mad-dar bħala *hair dressing salon* sabiex tużah l-attriċi, liema xogħlijiet skont l-appellat jammontaw għal ħamsa u sittin elf ewro (€65,000).

22. Jgħid li m'għandu l-ebda oġġezzjoni li l-appellanti titħallas is-somma ta' €34,940, però jippretendi li huwa għandu jitħallas tax-xogħlijiet li għamel fl-istess dar.

Ikkunsidrat;

23. Il-partijiet iżżewġu fit-28 ta' Ġunju, 2007. Id-dar in kwistjoni ġiet akkwistata minnhom tliet snin qabel, bis-saħħa ta' kuntratt ippubblikat min-Nutar Bartolomeo Micallef fit-30 ta' Lulju, 2004. Il-fond inxtara *in solidum* mingħajr indikazzjoni li xi ħadd minnhom kien qed jakkwista sehem indiviż akbar mill-parti l-oħra. Għalhekk, għandu jitqies li kull parti akkwistat nofs indiviż tal-fond *in linea* ma' dak li jipprovdu **Artikoli 489 u 450 tal-Kodiċi Ċivili** li hemm il-komunjoni tal-beni meta l-proprietà tal-

istess haġa hija ta' żewġ persuni jew iżjed *pro indiviso* u li l-ishma tal-komproprietarji jitqiesu, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju, li huma ndaqs.

24. L-argument tal-appellanti li l-Ewwel Qorti kellha tiddikjara li hija tipposjedi 65% tad-dar matrimonjali u l-konvenut 35%, hija pretensjoni li ma jidhirx li ġiet imressqa quddiem l-Ewwel Qorti. Din il-Qorti eżaminat in-nota ta' sottomissjonijiet finali li l-attriċi ppreżentat quddiem l-Ewwel Qorti fit-28 ta' Awwissu, 2023 (Volum nru 9, fol. 3,431 sa fol. 3,457). Li tgħid f'dan ir-rigward l-attriċi huwa li "jkun ġust illi l-appartament tal-Mellieħa li ġie mħallas mill-esponenti jdur fuq l-esponenti u tkompli tħallas d-dejn fuqu hi kif qed tagħmel" u "fir-rigward tad-dar matrimonjali fejn qed tirisjedi l-esponenti flimkien ma' bintha minuri, tkun l-esponenti li tkompli tħallas id-dejn li hemm fuq il-fond mal-familjari tagħha u d-dar ddur unikament fuq l-esponenti".²

25. Tajjeb jingħad li huwa prinċipju *ben* stabbilit fil-ġurisprudenza tagħna li mhux permess li l-partijiet iressqu kwistjonijiet godda, *noviter deductus*, quddiem il-Qorti tal-Appell li ma jkunux ressu quddiem il-Qorti tal-ewwel grad (ara **A+ Building Products Limited v. Kurt Galea Pace pro et noe** - Appell Superjuri - 31 ta' Mejju, 2023; **Gheiti and Sons**

² Fol. 3445

Limited v. Perit Arkitett Colin Zammit et - Appell Superjuri - 11 ta' April, 2024; u **J S v. A S et** - Appell Superjuri - 21 ta' Novembru, 2024).

26. Jekk l-attriċi ppretendiet li meta nxtara l-fond matrimonjali futur hija kellha titqies li hija komproprietarja f'sehem indiviż akbar minn dak tal-konvenut, kellha tieġu ħsieb li tali pretensjoni tiġi riflessa fil-kuntratt meta ġie ppubblikat u mhux fil-mument li ser issir id-diviżjoni.

27. Għalhekk mhux siewi l-aggravju tal-appellanti li l-Ewwel Qorti ma ħaditx in konsiderazzjoni kemm l-appellanti ħarġet sabiex inxtara l-fond matrimonjali futur meta qieset li l-fond jappartjeni nofs indiviż lill-attriċi u nofs indiviż lill-konvenut.

28. Anke l-aggravju li l-Ewwel Qorti kellha tordna l-imgħax b'effett mis-sena 2004 sad-data tal-ħlas mhux fondat. L-Ewwel Qorti ordnat li l-konvenut għandu jħallas lill-attriċi s-somma ta' €34,940 meta d-dar matrimonjali tinbiegħ, data inċerta. Huwa minnu li jekk l-obbligazzjoni jkollha biss bħala oġġett il-ħlas ta' somma determinata, id-danni li jiġu mid-dewmien tal-esekuzzjoni tagħha jkunu jikkonsistu biss fl-imgħaxijiet fuq is-somma li jkollha tingħata meqjusin bit-tmienja fil-mija fis-sena (8% p.a.) (**Art. 1139, Kodiċi Ċivili**). Imma kif rajna, skont is-sentenza appellata l-obbligu tal-ħlas ta' din is-somma mill-konvenut lill-attriċi huwa sospiż sakemm tinbiegħ id-dar matrimonjlali. Isegwi, illi sakemm ma

tinbiegħ id-dar l-obbligu tal-ħlas huwa sospiż u l-ebda imgħax legali mhu dovut.

29. Fi kwalunkwe każ, dwar il-ħlas tas-somma msemmija ta' €34,940 ser issir varjazzjoni skont ma ser jiġi pprovdut meta nikkunsidraw il-ħames aggravju, u għalhekk l-aggravju li s-somma msemmija għandha titħallas fl-immedjat u mhux meta tinbiegħ id-dar matrimonjali ser tiġi akkolta.

30. **Tilqa' għalhekk parzjalment dan it-tieni aggravju.**

It-Tielet Aggravju – dejn li daħal bih fiż-żwieġ l-appellat u tħallas waqt iż-żwieġ

31. Permezz tat-tielet aggravju l-appellanti tgħid li l-Ewwel Qorti ma ħaditx in konsiderazzjoni dejn li l-konvenut ġab miegħu fiż-żwieġ, dejn fil-forma ta' *overdraft* marbut man-negozju tal-appellat li skont l-appellanti ġie mħallas matul iż-żwieġ minn flejjes tal-komunjoni. Tispjega li meta żżewġu l-konvenut kellu *overdraft* mal-bank b'bilanċ ta' €18,378.48. Tqis għalhekk li l-konvenut messu ġie ordnat li jħallas lura dan l-ammont fil-komunjoni.

32. L-appellat jilqa' għal dan it-tielet aggravju billi jgħid illi huwa minnu li meta l-partijiet iżżewġu huwa kellu dan id-dejn fil-forma ta' *overdraft*

marbut man-negozju tiegħu, imma jżid jgħid illi minn dan in-negozju gawdiet l-attributi ukoll mill-profitti li kien jagħmel.

Ikkunsidrat;

33. Ma hemmx kuntrast bejn il-partijiet li meta żżewġu, l-konvenut kellu *overdraft* b'bilanċ ta' €18,378.48 li tħallsu lura lill-bank matul iż-żwieġ b'fondi tal-komunonji.

34. Bħala regola ġenerali, l-beni li jkunu parti mill-komunjoni tal-akkwisti jbatu biss id-dejn li ġej:

- “▪ il-piżijiet u l-obbligi marbutin mal-beni skont l-att li bihom ikunu akkwistati;
- l-ispejjeż u l-obbligi li jkunu saru għall-amministrazzjoni tal-akkwisti, flief dawk l-ispejjeż li jsiru b'atti li jeħtieġu l-kunsens taż-żewġ partijiet miżżewġa iżda li jsiru minn parti waħda mingħajr il-kunsens tal-parti l-oħra;
- l-ispejjeż u l-obbligi, ukoll jekk isiru separatament, għall-ħtiġiet tal-familja magħduda dawk għall-edukazzjoni u t-trobbija tal-ulied;
- kull obbligu li jintrabtu għalih flimkien iż-żewġ miżżewġin;
- djun li jkollhom x'jaqsmu mat-tiswijiet ordinarji tal-beni ta' xi waħda mill-partijiet fiż-żwieġ, li l-utili tagħha huma magħdudin fl-akkwisti;
- kull dejn jew indennizz dovut bħala rimedju ċivili minn xi waħda mill-partijiet fiż-żwieġ meta dak l-indennizz ma jkunx dovut bħala rimedju ċivili dwar reat li jkun sar bir-rieda.³”

35. Il-kredituri ta' parti fiż-żwieġ għal djun li ma tbatihomx il-komunjoni tal-akkwisti, sew jekk id-dejn ikun sar qabel iż-żwieġ jew wara, jistgħu, meta dawk il-kredituri ma jkunux jistgħu jissodisfaw it-talba tagħhom kontra l-beni parafernali ta' dik il-parti, jinforzaw it-talba tagħhom *in*

³ Art. 1327, Kodiċi Ċivili

subsidium kontra l-beni li jkunu parti mill-komunjoni tal-akkwisti iżda biss sal-valur li dik il-parti jkollha mill-komunjoni tal-akkwisti.⁴

36. Id-dejn fuq il-facilità ta' *overdraft* li l-konvenut ħa mingħand il-bank in konnessjoni man-negozju tiegħu qabel ma l-partijiet iżżewġu ma sarx dejn tal-komunjoni fil-mument li l-partijiet iżżewġu, imma baqa' dejn parafernali responsabbli għalih il-konvenut waħdu. Mhux siewi l-argument tal-appellat li wara ż-żwieġ l-attriċi ukoll gawdiet mid-dħul ta' dan in-negozju, għaliex kif inżamm minn din il-Qorti fis-sentenza **A C B v. E C** mogħtija fit-12 ta' Frar, 2016: *'dejn parafernali ma jsirx awtomatikament dejn tal-komunjoni tal-akkwisti fil-mument li l-parti l-oħra tkun allegatament gawdiet ukoll minn tali finanzjament.'*

37. **Ladarba jirriżulta sufficjementement ippruvat li dejn parafernali tal-konvenut tħallas minn fondi tal-komunjoni, isegwi illi l-konvenut għandu jħallas lill-attriċi nofs is-somma ta' €18,378.48, ie. disat elef, mija u disgħin ewro (€9,190.00).**

38. **Tilqa' għalhekk dan it-tielet aggravju.**

Ir-raba' aggravju – il-proprietà tal-Mellieħa.

⁴ Art. 1329 (1), Kodiċi Ċivili

39. Permezz tar-raba' aggravju l-appellanti tilmenta li l-Ewwel Qorti naqset milli tieġu konsiderazzjoni tal-fatt li s-self marbut mal-akkwist tal-appartament ġewwa l-Mellieħa, kif ukoll il-kontijiet tad-dawl u l-ilma u spejjeż tal-komun ġew imħallsa kollha u fl-intier tagħhom minnha.

40. Issemmi illi għalkemm il-komunjoni tal-akkwisti ġiet xolta b'sentenza tat-22 ta' Novembru, 2017, l-Ewwel Qorti naqset milli tieġu dan in konsiderazzjoni bir-riżultat li skont l-appellanti, l-appellat li nstab ħati tat-tifrik taż-żwieġ "spicċa f'posizzjoni ferm aktar vantaġġjata mill-appellanta li dejjem għamlet dak kollu possibbli li żżomm relazzjoni tajba mal-banek u ma tippregudikax il-proprjeta' tagħha". Tisħaq illi l-konvenut stess xhed li l-appartament tal-Mellieħa huwa ma riedx jixtrih u li qatt ma għamel pagamenti marbuta miegħu anke għaliex huwa qatt ma jmur fih dan il-post.

41. L-appellanti tippretendi li marbut ma' dan l-appartament għandha tieġu il-pagamenti mensili ta' €228.80 il-wieġed li dejjem tħallsu minnha; il-kontijiet tad-dawl u l-ilma ammontanti għal €4,400; l-ispejjeż tal-komun, €4,317 (*circa* €500 fis-sena); spejjeż marbuta mal-akkwist inkluż depożitu, taxxa u Nutar ammontanti għal €10,200; u għamara fis-somma ta' €8,000. Tilmenta li l-Ewwel Qorti naqset milli tiddeċiedi fuq dawn l-ammonti li komplessivament jammontaw għal €58,047.00

42. L-appellat jilqa' għal dan l-aggravju billi jsostni li l-appellanti ma qalix il-verità kollha peress li naqset li ssemmi li kemm ilu li nxtara dan l-appartament l-attriċi kienet tikrieh u l-kera tirċevieha kollha hi. Jgħid li huwa waqaf iħallas il-pagamenti marbuta ma' dan l-appartament meta ġiet terminata l-komunjoni tal-akkwisti.

43. Dwar l-ispejjeż marbuta mal-kuntratt tal-akkwist imsemmija mill-appellanti, l-appellat jgħid li fl-atti ma hemm l-ebda prova tagħhom.

Ikkunsidrat;

44. Permezz ta' sentenza in parte mogħtija fit-22 ta' Novembru, 2017, l-Ewwel Qorti laqgħet it-talba tal-attriċi u ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet *ai termini* tal-**Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili**.

45. Mix-xhieda in kontroieżami tal-konvenut waqt is-seduta tat-23 ta' Ġunju, 2023, kif riprodotta anke fir-rikors tal-appell, ġie mfiesser li l-appellat waqaf iħallas sehmu tal-*loan* fuq il-fond tal-Mellieħa minn meta ġiet xolta l-komunjoni tal-akkwisti u ċjoè mit-22 ta' Novembru, 2017. L-Ewwel Qorti ordnat li l-ħlas lura tas-self mingħand il-bank HSBC għandu jibqa' jithallas nofs kull wieħed.

46. Dwar il-pretensjoni tal-appellat li ma għandu jhallas xejn għaliex l-attriċi kienet qed tikri l-fond tal-Mellieħa u tiegħu l-kera kollha hi, filwaqt li dan jista' jkun minnu, kien l-oneru fuq il-konvenut li jressaq tali prova b'mod sodisfaċenti. Din il-prova ma saritx.

47. Mill-banda l-oħra, il-pretensjoni tal-attriċi li titħallas tal-ispejjeż marbuta mal-kuntratt tal-akkwist tal-appartament tal-Mellieħa hija pretensjoni infondata għaliex meta nixtrat din il-proprjetà l-partijiet kienu għa' miżżewġa u l-flus li ħarġet l-attriċi kienu flus tal-komunjoni.

48. Din il-Qorti reġgħat eżaminat in-nota ta' sottomissjonijiet finali li l-attriċi ppreżentat quddiem l-Ewwel Qorti fit-28 ta' Awwissu, 2023⁵ u ma ssibx indikat l-ammonti li issa qed tippretendi li l-Ewwel Qorti kellha tiegħu in konsiderazzjoni marbuta mal-kontijiet tad-dawl u l-ilma, ispejjeż tal-komun u spejjeż biex inixtrat l-għamara. L-ebda riferenza ma nsibu la fin-nota ta' sottomissjonijiet u lanqas fir-rikors tal-appell dwar fejn jinstabu dawn il-provi. Dwar il-pagamenti rateali bħalha ħlas lura tas-self mingħand il-bank HSBC sabiex inxtara l-fond tal-Mellieħa, l-Ewwel Qorti kienet ċara li l-ħlasijiet kienu dovuti miż-żewġ partijiet nofs kull parti, u li jekk parti tkun kostretta tħallas sehem il-parti l-oħra, dak l-ammont ikun kreditu li għandu jingabar meta l-fond jinbiegħ.

⁵ Fol. 3,431

49. **Tqis għalhekk dan ir-raba' aggravju infondat, u qed tiċċdu.**

Il-ħames aggravju – nuqqas ta' interess fil-fond tal-Mellieħa mill-appellat

50. B'dan il-ħames aggravju l-appellanti tilmenta illi kienet proprju hi li dejjem stinkat, ħadmet u ħallset għal dak kollu li jikkonċerna l-appartament ġewwa l-Mellieħa. Issemmi illi apparti li l-komunjoni tal-akkwisti ġiet dikjarata xolta b'sentenza ta' Novembru 2017, is-sentenza appellata ddikjarat id-data tal-31 ta' Diċembru, 2015 bħala d-data li fiha l-konvenut huwa jitqies ħati tal-firda.

51. Tissottometti, li ġaladarba l-Ewwel Qorti sabet lill-konvenut unikament responsabbli għat-tifrik taż-żwieġ u applikat kontra tiegħu s-sanzjonijiet kontemplati fl-artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili, kellha ssegwi tali deċiżjoni billi tassenja lill-attriċi kwalunkwe sehem li l-konvenut għandu minn dan l-appartament.

52. Tilmenta l-appellanti li għalkemm il-konvenut iddikjara li qatt ma nteressah dan l-appartament, l-Ewwel Qorti tatu l-jedd li jirrisjedi fih sakemm il-minuri tagħlaq 18-il sena jew 23-il sena skont il-każ u wara l-fond jinbiegħ u r-rikavat jinqasam wara li jithallas id-dejn. Tkompli tilmenta illi b'dan il-mod ser tkun serjament preġudikata għaliex (i) ser tkun

kostretta tkompli tħallas ir-ripagamenti mensili waħedha għall-proprietà li ser ikun qiegħed igawdi minnha l-appellat; (ii) l-appellat stess iddikjara illi mhux interessat imur jgħix f'dan l-appartament għaliex jirrisjedi jew massieħba tiegħu jew mal-ġenituri tiegħu; (iii) u li ser ikun impossibbli għall-attriċi li wara seba' snin ta' proċeduri ġudizzjarji tibni mill-ġdid ħajjitha. Tgħid illi għaxar snin oħra meta l-minuri ssir maġġorenni hija ser ikollha 53 sena u jkun impossibbli għaliha li tottjeni self mill-bank u tkompli bil-ħajja tagħha.

53. Tgħid illi fiċ-ċirkostanzi, l-Ewwel Qorti kellha "tagħti l-fakolta' lill-appellanta takkwista hija l-istess fond għall-prezz ġja stabbilit mill-perit inkarigat mill-appellat u cioe' dak ta' mija ħamsa u għoxrin efl Ewro (€125,000) b'dana pero' li mill-prezz għandu jitnaqqas il-*loan* pendenti mal-bank kreditur u wkoll għandha titħallas/titnaqqas is-somma dovuta lill-appellanta ta' tmienja u ħamsin elf u sebgħa u erbgħin ewro (€58,047) rigward dan il-post".

54. L-appellat jilqa' għal dan l-aggravju billi jgħid illi huwa ma għandu l-ebda oġġezzjoni li kollox jinbiegħ issa u mhux aktar minn għaxar snin oħra. Dwar is-somma msemmija mill-appellanti ta' €58,047 l-appellat jgħid li dawn mhumieħ dovuti peress li tħallsu mill-komunjoni tal-akkwisti matul iż-żwieġ.

Ikkunsidrat;

55. Fis-sentenza appellata jingħad dan li ġej rilevanti għal dan l-aggravju:

“Fil-każ odjern, il-Qorti sabet lill-attur hati tat-tkissir taż-żwieġ minħabba sevizzi u inġurji gravi minn naħa tiegħu u hija konvinta mill-provi li għandha quddiemha li l-azzjoni tal-attriċi hija ġustifikata u thoss li għandha tapplika fil-konfront tiegħu l-effetti in toto tal-Artikoli 48 et seq. tal-Kap 16, fosthom li tiddikjara li bl-imġieba tiegħu, il-konvenut iddekada mid-dritt tiegħu li jirċievi manteniment mingħand l-attriċi u wkoll li huwa tilef kull dritt ta' suċċessjoni li kien talvolta spettanti lilu wara l-mewt tal-attriċi.

Għal kull buon fini l-Qorti tirrileva li tali sanzjonijiet, imsemmija f'Artikolu 48 citat hawn fuq huma kkonsidrati fid-diviżjoni tal-porzjonijiet bejn il-partijiet. Għal finijiet tal-Artikolu 48(c) u ċioé kwantu għad-data li minnha l-parti għandha tkun kunsidrata li minnha tkun ħatja tal-firda, il-Qorti tirrileva li tali data għandha tikkumbaċi għall-aħħar tas-sena 2015 meta l-attriċi tixhed li għalkemm kienet reġgħet irritornat fiż-żwieġ il-konvenut kien baqa' sejjer lura u fil-fatt f'it wara li hija bdiet il-proċeduri f'Mejju 2016 il-konvenut telaq mid-dar matrimonjali u għalhekk il-Qorti ser tqis il-31 ta' Diċembru 2015 bħala d-data li fiha l-konvenut huwa ħati tal-firda.”

56. Fost is-sanzjonijiet komminati mill-Ewwel Qorti kontra l-konvenut hemm li b'effett mill-31 ta' Diċembru, 2015, il-konvenut tilef kull jedd fuq l-akkwisti li saru bil-ħidma tal-attriċi. Il-komunjoni tal-akkwisti ġiet xolta sentejn wara. Ma sar l-ebda appell dwar id-data stabbilita mill-Ewwel Qorti u għalhekk dik id-deċiżjoni hija ġudikat. L-argument tal-appellat li dak li kienet qed tħallas l-appellanti dwar il-fond tal-Mellieħa kienu flejjes appartenenti l-komunjoni tal-akkwisti mhux siewi b'effett mill-1 ta' Jannar 2016 'il quddiem.

57. L-appartament tal-Mellieħa nxtara fid-19 ta' Ġunju, 2013 u skont il-Perit Etienne Fenech, perit *ex parte* mressaq mill-konvenut, il-valur ta' dan il-fond huwa ta' €125,000.

58. Il-konvenut iddikjara li huwa qatt ma ried jixtri dan l-appartament, qatt ma ried jirrisjedi fih u li l-kontribuzzjoni tiegħu dwaru kienet li l-flus li kienet qed tħallas l-attriċi lill-bank kienu flus tal-komunjoni. Il-pagamenti li saru mill-attriċi lill-bank u li kienu qed isiru minn fondi komuni huma biss dawk li seħħew bejn Ġunju 2013 u Diċembru 2015. Mill-bqija l-konvenut ma jistax jgħid li l-pagamenti kienu qed isiru wkoll minn flusu.

59. Din il-Qorti ma taqbilx mal-Ewwel Qorti li l-appartament tal-Mellieħa għandu jibqa' komuni sakemm il-minuri ssir maġġorenni u jinbiegħ flimkien mad-dar matrimonjali fejn tirrisjedi l-attriċi flimkien mal-minuri. Il-konvenut għamilha ċara li m'għandu l-ebda intenzjoni li jmur jirrisjedi l-Mellieħa. Għalhekk din il-Qorti, wara li kkunsidrat mhux biss li għat-tifrik taż-żwieġ kien jaħti unikament il-konvenut imma wkoll li prattikament dan il-fond tħallas jew minn flus parafernali tal-attriċi jew minn flus ġejjin mill-ħidma esklussiva tal-attriċi, tqis li huwa ġust u ekwu li l-appartament tal-Mellieħa jiġi assenjat lill-attriċi filwaqt li l-konvenut jieħu seħmu nieqes l-ammonti li għandu jħallas lill-attriċi. Il-pagamenti li saru lill-bank minn flus tal-komunjoni kienu ta' benefiċċju wkoll għall-appellat peress li kienu qed jiffinanzjaw proprjetà komuni u mhux proprjetà parafernali. Għalhekk il-konvenut m'għandux jedd li jieħu wkoll nofs l-ammonti rateali li tħallsu lill-bank fiż-żmien bejn ix-xiri tal-appartament u d-data li l-Ewwel Qorti

stabbilit li għandhom japplikaw is-sanzjonijiet b'effett tal-Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili.

60. **Fiċ-ċirkostanzi, din il-Qorti tvarja s-sentenza appellata billi dwar l-appartament tal-Mellieħa tordna li jiġi assenjat lill-attriċi filwaqt li l-attriċi tħallas lill-konvenut b'korrispettiv tas-sehem tiegħu minn dan il-fond is-somma ta' tnejn u sittin elf u ħames mitt ewro (€62,500). Minn dan l-ammont jitnaqqsu l-ammonti kollha li skont is-sentenza appellata, kif issa emendata, għandhom jiġihallu mill-konvenut lill-attriċi, f'kull żmien. Dawn il-krediti jinkludu wkoll is-somma ta' €34,940.00 (Lm15,000) li l-Ewwel Qorti rabtet il-ħlas tagħhom mal-bejgħ eventwali tad-dar matrimonjali, u li permezz ta'din s-sentenza qed issir varjazzjoni fis-sens li l-attriċi għandha tnaqqas din is-somma mis-sehem dovut lill-konvenut fuq l-appartament tal-Mellieħa. Il-bilanċ tad-dejn mal-bank HSBC għandu b'effett immedjat ikompli jiġihallas esklussivament mill-attriċi appellanti. Il-pubblikazzjoni tal-kuntratt relattiv isseħħ kontestwalment mal-ħlas mill-attriċi lill-konvenut ta' dak dovut skont din is-sentenza.**

61. **Tilqa' għalhekk parzjalment il-ħames aggravju.**

Is-sitt aggravju – Meta għandu jithallas il-kreditu parafernali dovut mill-konvenut lill-attriċi

62. Permezz tas-sitt aggravju l-appellanti tħoss ruħha aggravata bil-fatt li l-Ewwel Qorti ordnat li l-ammont ta' €34,940, li huwa kreditu parafernali tagħha, jithallas lilha meta tinbiegħ id-dar matrimonjali.

63. Fir-rigward tad-dar matrimonjali, l-Ewwel Qorti ddeċidiet hekk:

“Il-Qorti tqis li dawn għandhom jiġu assenjati liż-żewġ kontendenti b’dak illi l-attriċi jkollha d-dritt tibqa’ tirisjedi fid-dar u tagħmel użu mill-garaxx ad esklużjoni tal-konvenut, sakemm il-minuri tagħlaq tlieta u għoxrin (23) sena, meta mbagħad id-dar u l-garaxx jitqiegħdu fuq is-suq għall-bejgħ bi prezz stabbilit minn perit tekniku li jiġi maħtur permezz ta’ rikors f’dawn l-atti, u wara li jinqatgħu spejjeż u taxxi anċillari u l-attriċi tiġi assenjata l-kreditu parafernali fis-somma ta’ ħmistax-il elf liri Maltin (Lm15,000), irrikavat għandu jinqasam ugwalmart bejn il-partijiet. L-attriċi jkollha d-dritt ta’ *first refusal* f’każ li tkun trid takkwista d-dar hi qabel ma jiġu kkunsidrati offerti minn terzi persuni.”

64. Dan l-aggravju diġà ġie indirizzat aktar qabel u għar-raġunijiet ġia mogħtija qed jintlaqa’.

Decide.

Għaldaqstant, għal dawn ir-raġunijiet, din il-Qorti **tilqa’ parzjalment** dan l-appell,

1. Tvarja s-sentenza appellata billi tordna li l-Appartament numru -omissis-, jiġi assenjat lill-attriċi bl-obbligu li tħallas

korrispettiv lill-konvenut fis-somma ta' tnejn u sittin elf, u ħames mitt ewro (€62,500) nieqes il-krediti kollha li l-attriċi għandha kontra l-konvenut skont is-sentenza appellata kif issa emendata b'din is-sentenza. Taħtar lin-Nutar Dr Naomi Mugliette, in-nutar li kienet ippubblikat il-kuntratt tal-akkwist, sabiex fi żmien tliet xhur millum tippubblika l-att relattiv filwaqt li taħtar bħala kuratur għall-eventwali kontumaċi lill-Avukat Dr. Josette Grech;

2. Tvarja s-sentenza appellata billi b'żieda mal-krediti tal-attriċi kontra l-konvenut, tordna lill-konvenut iħallas lill-attriċi s-somma ta' disat elef, mija u disgħin ewro (€9,190.00), nofs l-ammont li l-komunjoni tal-akkwisti tal-partijiet ħallset sabiex tħallas id-dejn parafernali tal-konvenut naxxenti minn *overdraft* bankarja;

3. B'żieda ma' dak ordnat mill-Ewwel Qorti, tiddikjara s-self li sar mill-partijiet mingħand membri tal-familja tal-attriċi huwa dejn li kien jaggrava l-komunjoni tal-akkwisti ta' bejn il-partijiet qabel ġiet terminata. Għalhekk dak li jirriżulta dovut għandu jintrefa nofs mill-attriċi u n-nofs l-ieħor mill-konvenut. U f'każ li xi parti tkun kostretta li tħallas sehem il-parti l-oħra, jkollha jedd ta' rivalsa għal dak l-ammont kontra min minnhom ma jkunx ħallas sehemu jew sehemha.

4. Mill-bqija s-sentenza appellata hija kkonfermata.
5. L-ispejjeż tal-Ewwel Istanza jibqgħu kif deċiżi mill-Ewwel Qorti.
6. L-ispejjeż ta' dan l-appell jiġu sopportati nofs ($1/2$) mill-attriċi appellanti u nofs ($1/2$) mill-konvenut appellat.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Robert G. Mangion
Imħallef

Grazio Mercieca
Imħallef

Deputat Reġistratur
jb